

CONTRIBUTION OF ELAZIĞ MUSIC CONSERVATORY ASSOCIATION TO REGIONAL MUSIC AND SOCIO-CULTURAL STRUCTURE

Öğr. Gör. Yüksel TUNÇ*¹
Doç. Dr. Derya KARABURUN DOĞAN**

*Öğr. Gör. Munzur Üniversitesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Müzik Bölümü
** Doç. Dr. İnönü Üniversitesi, Devlet Konservatuarı, Türk Halk Müziği

Abstract

The Elazig Music Conservatory Association, established in 1971, has been dedicated to preserving the Elazig-Harput regional music and passing it on to future generations in its most authentic form. Two years after its inception, the association attained the status of a public-benefit organization. Supported entirely by voluntary members, it has actively carried out its activities from the past to the present day. The research utilized the 'Qualitative Research' method. In the initial stage of the research, a thorough review of sources was conducted, and relevant literature on the subject was surveyed. Subsequently, through discussions and interviews, the study sought answers regarding the extent to which the concerts, social projects, discussions, competitions, courses, and contributions to education organized by the Elazig Music Conservatory Association have impacted the music culture of Elazig and the socio-cultural development of the city. This qualitative research study highlights the Association's activities, particularly in the realm of regional music. Numerous artistic and educational activities carried out within the framework of the association are presented. The research aims to identify the Association's role in promoting and fostering regional music, considering its significant contributions to the introduction and development of regional music culture. The outcome of the study indicates that the Elazig Music Conservatory Association has made substantial contributions to the musical culture, music education, and socio-cultural fabric of the Elazig province. Through its social responsibility projects, it has enriched the cultural landscape of Elazig while also contributing to the promotion of Elazig's music in other regions."

Keywords: Elazığ, Elazığ Music Conservatory Association, Music Culture.

ELÂZİĞ MUSİKİ KONSERVATUVARI DERNEĞİNİN YÖRESEL MÜZİĞE VE SOSYO-KÜLTÜREL YAPIYA KATKILARI

Özet

Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneği, kurulduğu 1971 yılından itibaren Elâzığ-Harput yöre müziğini en iyi şekilde koruyarak en doğru şekliyle gelecek nesillere aktarmaktadır. Kurulduktan iki yıl sonra kamu yararına çalışan dernekler statüsüne girmiştir. Tamamen gönüllü üyelerinin destekleriyle geçmişten günümüze kadar etkin olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Araştırmada 'Nitel Araştırma' yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın ilk aşamasında kaynak taraması yapılmış, konu ile ilgili literatür taranmıştır. Daha sonra, yapılan görüşmeler sonucunda Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneğinin düzenlemiş olduğu konserlerin, sosyal projelerin, söyleşilerin, yarışmaların, kursların, eğitime verdikleri katkılarının ve diğer etkinliklerinin Elâzığ müzik kültürüne ne derecede etki ettiği, yapılan müziğin Elâzığ ilinin sosyo-kültürel gelişimine ne yönde katkılar sağladığı konusunda cevaplar aranmıştır. Nitel araştırma yöntemi kullanılan bu çalışmada Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneğinin özellikle yöresel müzik alanında yaptığı etkinliklere yer verilmiştir. Dernek bünyesinde yapılan birçok sanatsal ve eğitimsel faaliyetler aktarılmıştır. Yöre müziğinin tanıtılmasına ve gelişimine öncülük etmesi bakımından önem arz eden derneğin, çeşitli etkinliklerle yöresel müzik kültürüne katkısı belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın sonucunda Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneğinin Elâzığ iline müzik kültürü, müzik eğitimi ve şehrin sosyo-kültürel yapısına büyük katkılar sağladığı, sosyal sorumluluk projeleri ile Elâzığ iline zenginlik

¹ Sorumlu Yazar E-mail: yukselfunc@munzur.edu.tr / Doi: 10.22252/ijca.1398860

kattığı, ayrıca Elâzığ ilinin ve müziğinin diğer illerde tanıtımının sağlanmasına katkıda bulunduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Elazığ Musiki Konservatuvarı Derneği, Müzik Kültürü

1. Giriş

Sanat bir ifade şekli aynı zamanda düşünceyi estetik yollarla anlatma sanatıdır. Tolstoy bu nedenle “İnsanın bir zamanlar yaşamış olduğu duyguyu, kendinde canlandırdıktan sonra, aynı duyguyu başkalarının da hissedebilmesi için hareket, ses, çizgi, renk ve sözcüklerle belirlenen biçimlerle ifade etme ihtiyacından sanat ortaya çıkmıştır” der (akt. Ersoy, 2002: 5).

Sanat kavramı tarih içerisinde farklı biçimlerde aktararak günümüze gelmiş olduğundan kültür ile büyük bağlantılar içerisindedir. Uçan’a göre (2000: 9), “kültür bir bütündür. İnsanın yarattığı her şey bu bütün içinde yer alır. İster maddi ve manevi ister olgusal ve kavramsal olsun insanın oluşturduğu her şey bu bütün içinde kapsanır. Bu bağlamda insan etkinliğinin her ürünü ve ürünle sonuçlanan her etkinlik süreci kültürdür. Geniş anlamıyla kültür denilince insanlar, insan toplulukları, toplumlar ve tüm insanlık tarafından oluşturulup geliştirilen yaşam tarzlarının yaşam biçimlerinin her biri, toplamı, tümü veya bütünü anlaşılır”. Sanat dalları içerisinde bir toplumun kültürünü oluşturan en önemli yapı taşlarından biri müziktir. Tarih boyunca yaşanan doğa olayları, sevinçler, üzüntüler, eğlenceler müziğe doğrudan yansıtılmaktadır. Toplumda yaşanan olay ve olguların etkisi müzik ile doğrudan ifade edilmektedir. Belirli bir bölgede yaşayan insanların müzik kültürü incelenerek sosyal yaşamları hakkında bilgi edinmek mümkündür. Bu bağlamda yöresel müziklerin korunması, geliştirilmesi, doğru şekliyle gelecek nesillere aktarılması önem arz etmektedir.

Konu ile ilgili olarak Derya Karaburun Doğan; “Kültür insanların yaşamları içerisindeki her davranışı derinden etkiler. Bu davranışların şekillenmesinde, değişime uğramasında anahtar görevi üstlenmektedir. İnsanların yaşam içerisinde kültürlerini inceleyen etnoloji ve kültürel antropolojinin ele aldığı konuların başında kültürü tanıma şartı gelmektedir. Bu şart, insanların kendi yaşamları boyunca süregelen geleneklerle, karşılaştıkları başka toplumların gelenekleri arasında fark ettikleri ayrılıkları, farklılıkları anlamaları sonucu ortaya çıkmıştır” (Karaburun Doğan, 2015: 34) ifadelerini aktarmıştır.

Kültür tanımları içerisinde insan üretici ve aktarıcı rolü üstlenmektedir. Sanat dalları içerisinde müzik ulusların tarih boyunca edindikleri duygu, düşünce yaşam tarzı ve üretim tükettikleri tüm olguların aktarımında oldukça önemli bir yer arz etmektedir. “Müzik duygu ve düşüncelerin seslerle, ezgilerle ve ritimlerle vücut bulmuş halidir ve kültürel her sürece tanıklık etmiş bir sanat dalıdır. Bu çerçevede bireylerin kendilerini kolayca ifade edebildikleri müzik olgusunun müzik kültürü bağlamında da ele alınması gerekir” (A. Duman, K. Doğan, 2019: 212). Müzik insanlar arasındaki bağ kurma işlevini yerine getiren kültürel bir olgudur, Say, müziğin kültürü aktarım sürecindeki işlevini “Kültürün oluşmasını ve biçimlenmesini doğrudan etkiler. Geçmiş ile gelecek arasında bağlar kurar. Kültürün hem nedeni hem de sonucu olan insanı, insan değerlerini dile getirir” (Say, 2001: 19) sözleri ile açıklamıştır.

Bu çerçevede kültürün içerisinde müzik ve kültür aktarımını sağlamak amacı ile oluşturulmuş örgün eğitim veren kuruluşlar, kurslar ve dernekler vardır. Bu dernekler ve kuruluşlar toplum içerisinde bireylerin sosyalleşmesini, evrensel bir dil olan müziğin nesilden nesile aktarımını sağlamak, buldukları şehrin sosyo-kültürel yapısına ve müzik kültürüne katkı sunmak adına çalışmalar yapmaktadırlar. Yaşanan çağda teknolojik gelişmelerin etkisi ile azalan, müzik kültürünü yaşatma ve aktarma anlamında sınırlı sayıda var olan ve öz kültürümüz olan geleneksel Türk müziğini icra etmeye çalışan bu kuruluşlardan olan dernekler, insanların müzik gereksinimlerini karşılamak, sürekli yapılan çalışmalar ile kültürün oluşumunda ve sosyal sorumluluk projeleri çalışmaları ile toplumla oldukça etkili etkileşimde bulunarak müzik kültürü için büyük ölçüde önem taşımaktadır. Bu derneklerden biri de çalışmaya konu olan Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneğidir.

Bu doğrultuda bu çalışmada, müzik kurumları içerisinde yer alan müzik derneklerinden Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneğinin bilim sanat ve eğitim odaklı faaliyetleri sınıflandırılarak derneğin müzik kültürüne katkıları ortaya çıkarılmıştır.

Elâzığ ilinin kültür özellikleri ve yöre müziği, çevre illere göre bazı farklılıklar göstermektedir. Elâzığ-Harput yöre müziğinin çevre illerdeki yöre müziklerine göre en önemli farklılığı Türk Sanat Müziği sazlarının kullanılıp aynı zamanda yöreye has Türk Halk Müziği formunda eserlerin de bu sazlarla icra ediliyor olmasıdır. Bu nedenle geçmiş yıllarda Elâzığ-Harput yöre müziğinin, Türk Sanat Müziği veya Türk Halk Müziği formunda olduğu konusunda birçok fikir öne sürülerek bu konuda tartışmalar yaşanmıştır. Türk Sanat Müziğinde

kullanılan enstrümanlarla icra edilip, bazı eserlerin Türk Halk Müziği formuna yakın olduğu iddialarıyla, nihayetinde bu iki tür arasında köprü tür olarak nitelendirildiği bilinmektedir. Elâzığ ili yöresel müzik kültürünün oluşmasında, korunmasında ve gelişmesinde Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneğinin büyük bir rolü vardır. Dernekte gönüllü üyelerin bir araya gelerek belirli bir düzen ve kurallar dahilinde Elâzığ-Harpüt Müziği icra ettiği kürsübaşı uygulamaları yapılmaktadır.

Kürsübaşı ile ilgili olarak İshak Sunguroğlu şu ifadeleri aktarmıştır; “Kürsübaşları, gündüzleri bütün ev halkının etrafına topladığı gibi geceleri de konu komşuyu, misafirleri kendine çeker, bu kürsübaşlarında efsanevi bin bir çeşit masallar, bilmeceler söylenir, püsünler yapılır. Sinilerle yemekler, çeşitli meyveler, yemişler yenilir. Çeşitli oyunlar, çalıp çağırılmalar, yakası açılmamış latife ve fıkralar söylenerek kahkahalarla gülünür, hülâsa ömür, neşe ve huzur içinde geçirilirdi” (Sunguroğlu, 1968: 280)

Kürsübaşı uygulamaları her ne kadar belirlenen günler ve zamanlarda yapılsa da hazırlıksız bir şekilde bir araya geldiğinde de yapılmaktadır. Birçok kaynakta rastladığımız daha çok eğlence amaçlı yapılan havuzbaşı, kayabaşı gibi mevsimsel etkiden dolayı açık alanlarda yapılan icraların, dernekte belirli kurallara ve belirli bir düzene bağlı kalınarak kürsübaşı uygulaması şeklinde kapalı alanda yapıldığı bilinmektedir. Elâzığ-Harpüt müziğinde kapalı alanlarda genel olarak kullanılan Klarnet, Kanun, Keman, Ud, Darbuka, Cümbüş gibi enstrümanların kürsübaşı toplanmalarının müzik kısmında kullanılmasıyla, yöre müziğinin olumlu yönde etkilendiği kuvvetle muhtemeldir. Kapalı ortamlarda icra edilen bu enstrümanların açık havada icra edilmesiyle arasında önemli derecede farklılıklar olduğunu söyleyebiliriz. Şöyle ki; kapalı alanda icracıların birbirlerini daha iyi ve daha net duyup, oldukça uyumlu ve verimli icralar yapabileceğini söyleyebiliriz. Kapalı alanda sıcaklık derecesinin ortalama bir ısıda kalacağı göz önünde bulundurulunca, icra edilen enstrümanlar açısından akort sorununun olmayacağı muhtemeldir. Bu bağlamda dernekte yapılan kürsübaşı uygulamalarında, nesilden nesile yöre müziğinin en doğru şekilde aktarımının yapılabildiğini söylememiz mümkün olmaktadır.

Türk Müziği ses ve saz icrasının aktarımında kullanılan usta çırak ilişkisi dernekte varlığını sürdürmektedir. Kürsübaşına katılan yöresel icracılar ve yöresel müziğe gönül veren diğer katılımcılar, genellikle bu yöntemle uygulamalarını gerçekleştirmektedirler. Usta çırak ilişkisi ile ilgili olarak İmik ve Haşhaş; “Usta çırak ilişkisi zanaat ve sanatın birçok dalında olduğu gibi müzik sanatının aktarım sürecinde de önemli bir yere/değere sahiptir. Geçmişten günümüze kadar süregelen bu öğretim/öğrenim süreci özellikle geleneksel müziklerin aktarım serüveninde en çok izlenen yöntemdir. Usta-çırak ve meşk yöntemi gibi eğitim şekillerinde herhangi bir yazılı metot izlenmemekte, genellikle ustanın çaldığı ezgiler, öğrenci tarafından görsel ve duysal olarak çalınmaya çalışılmaktadır” (İmik ve Haşhaş, 2016: 15) ifadelerini aktarmıştır.

2. Bulgular ve Yorum

Dernek, kurulduğu günden günümüze kadar kesintisiz bir şekilde varlığını sürdürmektedir. Yöresel müziğe önem verip bu alanda birçok faaliyette rol almaktadır. Yöresel müzikte kullanılan Klarnet, Cümbüş, Kanun, Ud, Darbuka, Keman gibi enstrümanların eğitimleri verilerek, yeni icracıların yetişmesine olanak sağlamaktadır. Yetişmekte olan bu icracıların dernekte yapılan kürsübaşı uygulamalarına katılmasıyla, yöresel müziğin yaşatılmasına etkisi oldukça büyüktür. Geçmiş dönemlerde usta çırak ilişkisi içerisinde nesilden nesile aktarılan yöre müziğinin, dernekte enstrüman eğitimi alan genç bireyler tarafından da aynı yöntemle yapılıyor olması, kaybolabilecek veya değişebilecek ezgilerin korunmasında son derece önemlidir.

Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneğinin her geçen yıl üye sayısındaki artışı ile eğitim verilen enstrümanlardaki kursiyer sayısının artışı ve yapılan etkinliklerden dolayı Elâzığ iline Devlet Korosu kurulma temelini oluşturduğunu söylememiz mümkündür. Şöyle ki; Kültür Bakanlığı Elâzığ Klasik Türk Müziği Korosu'nun bakanlık tarafından kuruluş kararında, dönemin Kültür Bakanı Sn. Namık Kemal Zeybek'in derneği ziyareti etkili olmuştur. Buradaki müzik potansiyelini gören Zeybek, Elâzığ iline devlet korosu kurma sözünü verdiği kısa bir süre sonrasında, dernekte verdiği bu vaadi gerçekleştirmiştir (haber bülteni, 1999: 36)

Günümüzde faaliyet gösteren Elâzığ Devlet Klasik Türk Müziği Korosu, birçok etkinliğinde yöresel müzik konserleri yapmaktadır. Bünyesindeki sanatçıların büyük bölümü Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneğinden yetişen ve derneğe üyelikleri devam eden icracılardır.

Derneğin, Fırat Üniversitesi bünyesinde 2001 yılında Devlet Konservatuvarının kurulmasına büyük bir etkisi olmuştur. 1998 yılında Fırat Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Eyüp İsbir ile yapılan röportajda dernek ile ilgili olarak; “Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği ile üniversite arasında iyi bir diyalog bulunmaktadır. Bizim yaptığımız etkinliklerin bir kısmına tamamlayıcı olarak bu güzide kuruluşumuz da katılmakta ve konserler vermektedir. Üniversite olarak yöremizin zengin müzik potansiyelini de göz önüne alarak ve özellikle müziğin bilimsel bir tabana oturmasını sağlamak için üniversitemize Devlet Konservatuvarı kurmayı düşünmüştük” (haber bülteni, 1999: 36, 37) sözlerini aktarmıştır.

Fırat Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Temel Bilimler Bölümü'nde yöre müziğine katkı sağlaması bakımından lisans dersleri arasına konservatuvar müdürü Dr. Öğr. Üyesi Güldeniz Ekmen Ağış tarafından Harput Müziği Repertuarı dersi eklenmiştir. Bu ders için yöresel müzikte kaynak kişiler olan Paşa Demirbağ, Nihat Kazazoğlu gibi dernek sanatçıları, eğitimci olarak görev almışlardır. Devlet Konservatuvarında bulunan diğer illerden birçok öğrencinin, bu şekilde yöresel müziği öğrenerek ülkemizin birçok bölgesine yayması ve tanıtması, önemli ölçüde katkılar sağlamıştır.

Dernek bünyesinde her yıl Elâzığ-Harput Müziği korolarının oluşturulması yöresel müziğin devamlılığını sağlamaktadır. Küçükten büyüğe hemen her yaşta ve çok sayıda gönüllü katılımcının destekleriyle hem derneğe hem de yöresel müziğe gereken değer verilebilmektedir. Oluşturulan koroların il içerisinde ve il dışında gerçekleştirdiği sayısız konserler, yöresel müziğin tanıtılması açısından önem arz etmektedir.

Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneğinde ayrıca yöresel halkoyunları eğitimi verilmektedir. Her yıl yapılan sayısız yöresel konserler içerisinde de yer verilen halkoyunları gösterilerinin, il içi ve il dışı yarışmalara katılarak önemli dereceler alması, birçok bölgede halk oyunları kültürünü tanıtması, yöresel müziğe ve kültüre önemli katkılar sağlamaktadır.

Resim 1: Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneğinde Koro Çalışması²

² <https://www.elazigfirat.com/yarim-asirlik-musiki-cemiyetinden-kanser-hastalarina-moral-konseri> (20.05.2023)

Resim 2: Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneğinde Mandolin Eğitimi³

Resim 3: Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği Halk Oyunları Gösterisi⁴

2.1. Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği Tarafından Gerçekleştirilen Bilim Odaklı Etkinlikler

Projeler kapsamında çok sayıda etkinlik ve konserler düzenlenmiştir. Önemli olan bazı etkinlikler listelenmiştir.

Tablo 1: Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği Projeleri

³ Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği Haber Bülteni, s: 24.

⁴ <http://www.mared.org.tr/lcerik/emk-elazig-musiki-konservatuvarı-derneği-189> (20.05.2023)

Projeler
- Sodes kapsamında 2010 tarihinde Dezavantajlı Çocuklar Müzik Aleti Üretiyor adlı proje yapılmıştır.
- 2011 yılında Kürsübaşı geleneğinin Yaygınlaştırılması ve Elâzığ Turizmine Katkı Sağlanması Projesi gerçekleştirilmiştir.
- Kürsübaşı Geleneği Unesco Kültür Mirasları listesine kazandırılmıştır.

Sodes kapsamında gerçekleştirilen Dezavantajlı Çocuklar Müzik Aleti Üretiyor Projesinde, dernek bünyesindeki enstrüman yapım ve onarım biriminde görevli Mustafa Tunç tarafından, enstrüman yapım, onarım ve bakım gibi eğitimler verilmiştir. Proje kapsamında Fethi Ahmet Deniz tarafından çeşitli konser etkinlikleri düzenlenmiştir.

Kürsübaşı Geleneğinin Unesco Kültür Mirasları listesine kazandırılmasında; “Somut olmayan kültürel mirasın korunması kapsamında, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Araştırma Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından Türkiye’deki sohbet toplantıları konusunda bir çalışma başlatılmıştır. Valiliğin de katkılarıyla Elâzığ-Kürsübaşı geleneği, Şanlıurfa-Sıra Geceleri ve Balıkesir-Barana Geceleri hakkında bir dosya hazırlanarak dünya kültür mirası listesine alınması talebiyle UNESCO’ya sunulmuştur. UNESCO somut olmayan kültürel mirasların korunmasına bağlı olarak yapılan çalışmalarla, 2010 yılında kürsübaşı geleneği UNESCO Dünya Kültür Mirası temsili listesine kabul edilmiştir. Bu konu kapsamında 24-27 Aralık 2010 tarihleri arasında Elazığ’da Kültür Müdürlüğü koordinasyonu ile TRT ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından “Kürsübaşı Sohbetleri” belgesel çekimleri gerçekleştirilmiştir.⁵

Resim 4: Kürsübaşı Konseri⁶

2.2. Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği Tarafından Gerçekleştirilen Sanat Odaklı Etkinlikler

Dernekte her yıl çok fazla sayıda yapılan konserler ve dinletiler olduğundan, bu etkinlikler tek tek belirtilmemiştir. Periyodik zamanlarda genel isimler altında birçok konser ve dinletiler yapılmaktadır. Yapıldığı yerler itibarıyla önem taşıyan bazı etkinlikler listelenmiştir.

Tablo 2: Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği’nin Bazı Konser ve Etkinlikler

⁵ <https://elazig.ktb.gov.tr/TR-96038/kursubasi-gelenegi.html> (20.05.2023)

⁶ <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/elazig/kulturatlasi/kursubasi> (20.05.2023)

Konserler ve Etkinlikler

- Periyodik Zamanlarda;
- Türk Sanat Müziği Konserleri
 - Türk Halk Müziği Konserleri
 - Tasavvuf Müziği Konserleri
 - Harput Müziği Konserleri
 - Çeşitli kurum ve kuruluşlarla ortak düzenlenen konser ve dinletiler yapılmaktadır.
- Cemal Reşit Rey'de düzenlenen Konser etkinliği
-Bakırköy Cem Karaca'da düzenlenen Kürsübaşı Konseri
-Elâzığ, Muş, Diyarbakır ve Urfa Kültürel Buluşmalarında düzenlenen Harput Müziği Konseri
-Malatya Bölge Sodes Fuarı Harput Müziği Konseri
-TRT Ankara Arı Stüdyosu Türk Sanat Müziği Rast Faslı
-Diyarbakır TRT GAP TV Programları ve Konserleri

Derneğin gelenek haline gelmiş konser çalışmaları her yıl çeşitli branşlarda yapılmakta ve büyük ilgi görmektedir. Önceki yıllarda Naci Sönmez tarafından her yıl periyodik zamanlarda yapılan Türk Sanat Müziği konser çalışmaları, Fuat Sevim şefliğinde devam ettirilmektedir. Türk Halk Müziği konser çalışmaları Zülfühan Bozkurt tarafından yapılmaktadır. Harput Müziği konser çalışmaları ve kürsübaşı uygulamaları Fethi Açıköz şefliğinde devam ettirilmektedir. Fazla sayıda katılımcıyla yapılan bu çalışmalar ve konserler, müzik kültürüne önemli ölçüde katkı sağlamaktadır.

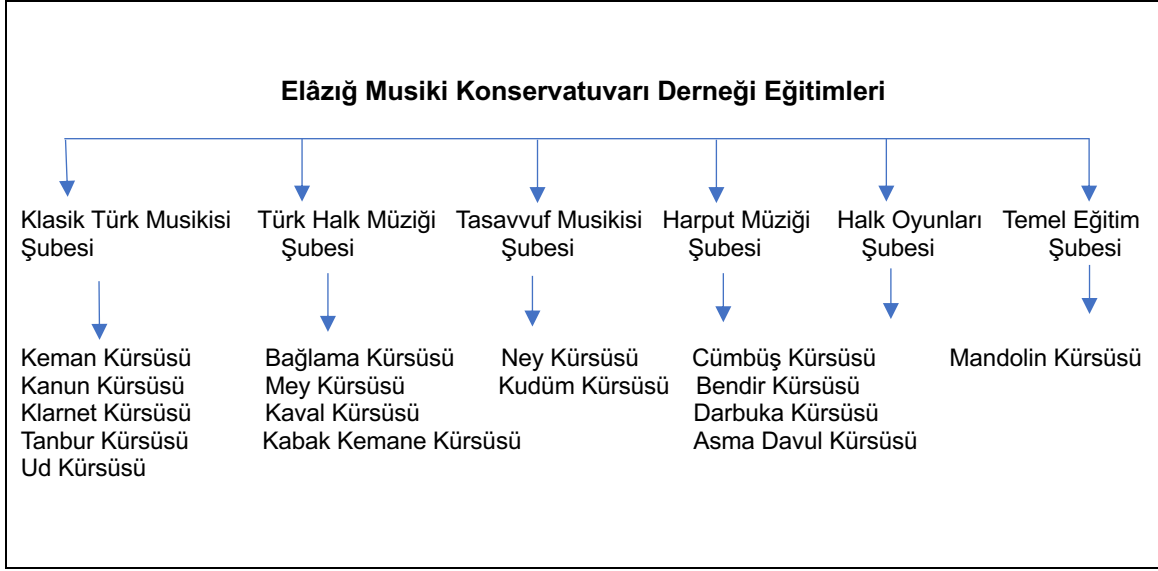
Resim 5: Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği Konseri ⁷

2.3. Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği Tarafından Gerçekleştirilen Eğitim Odaklı Etkinlikler

Dernekte verilen eğitimler; Klasik Türk Musikisi Şubesi, Türk Halk Müziği Şubesi, Tasavvuf Musikisi Şubesi, Harput Müziği Şubesi, Halk Oyunları Şubesi ve Temel Eğitim Şubesi olmak üzere toplam 6 şube olarak sınıflandırılmıştır. Bu şubelere bağlı olarak verilen enstrüman eğitimleri kürsü isimleri ile nitelendirilmektedir. Bu kürsülerde her yıl enstrüman kursları verilmektedir.

⁷ <http://www.mared.org.tr/icerik/emk-elazig-musiki-konservatuvarı-derneği-189> (20.05.2023)

Tablo 3: Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneğinde Verilen Eğitimler

Dernekte devam eden enstrüman kurslarından, eğitimci olarak keman kürsüsünde Fuat Sevim, Bağlama kürsüsünde Fethi Açıkgöz, Zülfühan Bozkurt ve Nadir Kara, Ney kürsüsünde Doğan Sever, mandolin ve ud kürsüsünde Fethi Ahmet Deniz görev almaktadır. Derneğin eski dönemlerde kürsüler şeklinde isimlendirilmiş enstrüman ve branş kurslarının yanında, günümüzde popüler olan piyano ve gitar kurslarına da yer verilmektedir. Piyano eğitimci olarak Sidal Özçelik, gitar eğitimci olarak da Oğuz Açıkgöz görev yapmaktadır. Ayrıca güzel sanatlar lisesi müzik okullarına ve üniversitelerin güzel sanatlar müzik bölümlerine, konservatuvarlara, müzik öğretmenliği bölümlerine ve halk oyunları bölümlerine her yıl hazırlık kursları verilmektedir.

Tablo 4: Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneğinin Katıldığı Bazı Yarışmalar ve Aldığı Ödüller

Yarışmalar ve Ödüller

- 1985 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı Türk Halk Müziği Koro Yarışmasında Türkiye 3.'lüğü
- 1986 yılında Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Türk Halk Müziği Koro Yarışmasında Türkiye 4.'lüğü
- 1993 yılında Dernekler, Kurum ve Kuruluşlar Arası Halk Oyunları Final Yarışmasında Türkiye 2.'liği

Her yıl düzenlenen Halk Oyunları Yarışmaları, Türk Halk Müziği Ses Yarışmaları, Türk Halk Müziği Koro Yarışmaları, vb. yarışmalara katılım sağlayan dernek, çok sayıda derece ve ödül almıştır. Derneğin almış olduğu birçok derece ve ödüllerden önemli olanlar tabloda verilmiştir. Halk oyunları yarışmaları için ekip hazırlayan; Mustafa Tunç, Murat Bostancı, Semih Demir, Veysel Gülbay, Muammer Daş, Niyazi Atıcı, Çetin Çelik, Murat Beycür, Hüseyin Karlıdağ, Ferit Biçer, Adnan Çamlıbel, Suat Dağoğlu, Erhan Güler, Cahit Turgut, Volkan Gül, Vacip Sağman, Oğuzhan Altunbulak, Bahri Elçeri, Özgür Hakan Ulaş, Şaban Candan, Özer Kazazoğlu, Sebahattin Sivrikaya ve daha birçok eğitimci, önemli dereceler ve ödüller almışlardır.

Türk Halk Müziği koro yarışmalarında Baha Kabaklı, Erhan Aztekin, Ahmet Çizmecici, Adnan Çilesiz, Bülent Sönmez, Mahmut Kaya, Fethi Açıkgöz, İskender Türkmen, Nadir Kara, Yüksel Tunç, Öner Tüten, Zülfühan Bozkurt, Cihan Bozo, Suat Şeflek, Ahmet Emir Yalçın, Fırak Yazıcı, Ahmet Fatih Eren, Fırkan Özel gibi çok sayıda isimler görev yapmışlardır.

Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneğinde yapılan konserler, çalışmalar, verilen kurslar ve birçok etkinlikler, Elâzığ kültürüne ve topluma önemli katkılar sağladığını göstermektedir. Her yaşta katılımcının ve dernek üyesinin katıldığı etkinlikler, günümüzde de etkin bir şekilde varlığını sürdürmektedir.

Resim 6: Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneğinin aldığı ödüllerden bazıları

3. Cumhurbaşkanı'nın Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneğine Ziyaretleri

Kurulmasıyla il geneline, çevre illere ve birçok bölgeye hitap eden Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneğine iki önemli Cumhurbaşkanı ziyaretinde bulunmuşlardır. 1999 yılında Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği tarafından çıkarılan haber bülteni dergisinde 8. Cumhurbaşkanı Sn. Turgut Özal ve 9. Cumhurbaşkanı Sn. Süleyman Demirel'in dernek ziyaretinde bulunduğu haberine yer verilmiştir.

3.1. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in Dernek Ziyareti

15 Temmuz 1999 tarihinde yayınlanan derneğe ait Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği Haber Bülteni Dergisinde dönemin 9. Cumhurbaşkanı Sn. Süleyman Demirel'in derneğin yeni binasının açılışını yaptığı bilgisi yer almaktadır. 4 Ekim 1998 yılında büyük bir coşku ve heyecanla yapılan açılış ardından, Cumhurbaşkanı dernek binası içerisinde üyelerle bir araya gelerek istişarelerde bulunmuştur. Çeşitli istişarelerin ardından Harput Müziği dinletisi yapılmıştır. Dernek bünyesindeki çeşitli enstrüman kurslarını ziyaret ederek derneğe üye olmuştur (haber bülteni, 1999: 7)

DERNEK ÜYE KAYIT DEFTERİ						Sayfa No. 870	
Adı ve Soyadı	Baba adı	Anna adı	Uyruğu	DOĞUM		Üyelik kararının	
			Yeri	Yılı	Tarihi	No.	
Süleyman DEMİREL	Yahya	İslamköy	T.C.	İslamköy	1924	28.9.1998	178
İkametgâh adresi	İlg adresi	Mezariği	Yıllık aidat taahhüdü	DERNEKTE ALDIĞI GÖREVLER			
Gankaya Hışku	Gankaya ANKARA		9. Cumhurbaşkanı	Unvanı	Başlangıç tar.	Ayrılış tar.	
				-3000.000- Üye			
NÜFUS HÜVİYET KAYDI				CÜZDAN NO.			
Vilayeti	Kazası	Nahiye	Köyü - Mahalle	Sokağı	Ev No.	Cilt No.	Sahife No.
Isparta	İslamköy						
DÜŞÜNCELER :				ÜYELIKTEN AYRILIŞ :			

Resim 7: Sn. Süleyman Demirel'in Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği üyeliği⁸

Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaş uygarlık seviyesine ulaşma ve ona katkıda bulunma iddiasında olduğunu hatırlatan 9. Cumhurbaşkanı Sn. Süleyman Demirel, bu hedefe ulaşmanın milli kültürümüze sahip

⁸ Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği Haber Bülteni, 1999, s: 6.

çıkarak, onu geliştirerek mümkün olabildiğini her defasında ifade edip; “Ben sanatın ve müziğin bütün dallarına destek veriyorum, sanatın bütün dallarına ve müziğin ülkemini her köşesine yayılmasını istiyorum” diyerek bu düşüncelerinde ne kadar duyarlı olduğunu derneğe üye olarak bir kez daha göstermiştir (haber bülteni, 1999: 6)

Resim 8: Sn. Süleyman Demirel Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneğinin yeni bina açılışında⁹

Resim 9: Dernek Başkanı Nihat Kazazoğlu Sn. Süleyman Demirel'e dernek hakkında bilgi verirken¹⁰

⁹ Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği Haber Bülteni, 1999, s: 7.

¹⁰ Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği Haber Bülteni, 1999, s: 8.

Resim 10: Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneği üyesi Sanatçı Mustafa Keser ve Sn. Süleyman Demirel¹¹

Resim 11: Sn. Süleyman Demirel Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneği kurslarını gezerken¹²

3.2. Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın Dernek Ziyareti

Yaptığımız araştırma ve arşiv taramalarında 8. Cumhurbaşkanı Sn. Turgut Özal'ın derneğe ziyarette bulunduğu bilgisine ulaşılmıştır. Konu ile ilgili olarak detaylı bilgilerin, derneğin düzenlenmekte olan ve yakın zamanda faaliyete geçirilmesi planlanan kapsamlı arşiv çalışmasında bulunacağı ve bu şekilde düzenlenmeyen bazı arşiv bilgilerinin de düzenlenerek hizmete sunulacağı dernek başkanı Hakan Çağlayan tarafından aktarılmıştır. Dernek bünyesinde basılan haber bülteni dergisinde 8. Cumhurbaşkanı Sn. Turgut Özal'ın dernek ziyareti esnasındaki fotoğrafı bulunmaktadır. Dernek ziyaretinde Sn. Özal'a Harput Müziği Konseri yapılmıştır.

¹¹ Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneği Haber Bülteni, 1999, s: 9.

¹² Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneği Haber Bülteni, 1999, s: 8.

Resim 12: Sn. Turgut Özal'ın Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği Ziyareti¹³

Resim 13: Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği Başkanı Hakan Çağlayan

4. Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği Başkanı ile Yapılan Kişisel Görüşmedeki Bulgular

Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği Başkanı Hakan Çağlayan ile 18.15.2023 tarihinde yüz yüze kişisel görüşme yapılmıştır. Derneğin, 30.09.1971 tarihinde kurulduğu, kurucu üyelerinin; Metin Kurdoğlu, Naci Sönmez, Nihat Kazazoğlu, Ferhan Ek, Hasan Uzun Osmanoğlu ve Ergun Üner olduğu aktarılmıştır. İlk olarak "Musiki Cemiyeti" ismiyle kurulan dernek, 1973 yılında Elâzığ Musiki Konservatuvarı ismini almıştır. Daha sonra 02.04.1998'de Kamu Yararına Çalışan Dernekler statüsüne alınmıştır. Dernek, ülkemizin sosyal ve kültürel hayatına katkılar sağlamayı, Türk musiki kültürünü, yöresel Harput Müziğini ve yöresel halk oyunlarını

¹³ Elâzığ Musiki Konservatuvarı Derneği Haber Bülteni, 1999, s: 51.

tanıtmayı, yaygınlaştırmayı, gelecek nesillere aktarmayı amaçlamaktadır. Ayrıca her yaştan insana hitap eden, özellikle de genç katılımcıları musiki terbiyesi içerisinde yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Derneğin idari yapılanması; Başkan, Başkan Yardımcısı, Sekreter, Muhasip ile 3 üyeden oluşan toplam 7 kişilik yönetim kurulu şeklindedir. Kurulduğu günden günümüze kadar birçok branşta eğitim alan ve korolarda görev alan yaklaşık 60.000 katılımcıya sahiptir.

Dernekte gelenek haline gelen kürsübaşı uygulamaları her hafta salı akşamları yapılmaktadır. Her yaştan ve her kesimden katılan gönüllü üyelerle kürsübaşı usulüne uygun olarak Harput Müziği icra edilmektedir. Harput Müziğinin yanında Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği için de ayrıca çalışmalar, fasıl ve dinletiler yapılmaktadır. Ayrıca Harput Müziği koro çalışmaları, Türk Halk Müziği koro çalışmaları ve Türk Sanat Müziği koro çalışmaları yapılmaktadır. Katıldığı birçok branşta aldığı sayısız ödüller ve teşekkür belgelerinin yanında, katıldığı yarışmalarda da önemli dereceler elde etmiştir.

Kurulduğu günden günümüze kadar yapılan bütün etkinlikler ve çalışmalar ile ilgili dokümanlar dernek arşivinde bulunmaktadır. Fotoğraflar, video kasetler ve bütün dernek bilgilerinin bulunduğu arşivin, yakın vakitlerde bilgisayar ortamına aktarılarak günümüz teknolojisine uygunluk çalışmaları yapılmaktadır. Bilgisayar ortamına aktarılacak olan arşivin, derneğe ait bir web sitesi oluşturularak burada paylaşılması için gereken alt yapı çalışmaları devam etmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneği verdiği hizmetler ve yaptığı çalışmalarla üstüne düşen kültür taşıyıcılığı görevini yerine getirmektedir. Yöresel müziğin tanıtılması ve gelecek nesillere aktarılması görevini üstlenerek önemli ölçüde katkılar sağlamaktadır.

Eski dönemlerde Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneği birkaç kez yer değişikliği yapmıştır. Daha iyi hizmet verebilmesi için müstakil ve dernek ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde yeterli sayıda derslikler ile çalışma salonlarının olacağı şekilde uygun şartlar sağlanmalıdır.

Geçmiş zamanlarda iki Cumhurbaşkanı tarafından ziyaret edilen derneğin, günümüzde de hak ettiği değeri görmesi bakımından devlet adamları ile çeşitli istişareler yapılarak gereken destekler alınabilir. Üye aidatları ile maddi giderlerini karşılayan dernek, resmî kurumlar tarafından desteklenmelidir. Özellikle Millî Eğitim Bakanlığı İl Halk Eğitim Merkezi tarafından dernekte kurs veren eğitimcilere ödenek sağlanabilir. Böylelikle enstrüman kursu veren eğitimcilerin ve derneğe gelen kursiyerlerin sayısında artış sağlanacağı ön görülebilir.

İl Kültür Müdürlüğü tarafından Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneğinin kurumsallaşması konusunda çalışmalar yapılarak derneğin kurumsal kimliğe kavuşturulması sonucunda çok daha iyi hizmetler verebilmesi sağlanabilir.

Elâzığ-Harput Müziğinde gelenek olarak yapılan kürsübaşı uygulamalarının daha geniş kitlelere duyurulması için ulusal ve uluslararası TV programlarında tanıtılması konusunda çeşitli çalışmalar yapılmalıdır.

Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneğine ait bir müzik albümünün yapılması, günümüz teknoloji gelişimine ayak uydurması bakımından da görsel olarak bazı video klip çalışmalarının yapılması hem derneğin daha iyi tanıtılmasına hem de yöresel müzik kültürünün çok daha geniş kitlelere tanıtılmasına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

ASLAN DUMAN, E., KARABURUN DOĞAN D. (2019), "Van Türk Musiki Derneğinin Van İlinin Sosyo-Kültürel Yapısına ve Müzik Kültürüne Katkıları" Uluslararası Sanat Kongresi Bildiri Kitabı, 211-218.

Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneği Haber Bülteni Dergisi, (1999), Çağ Ofset Matbaacılık, Elâzığ.

Elâzığ Musiki Konservatuarı Derneği Başkanı Hakan Çağlayan ile Yapılan Kişisel Görüşme, (18.05.2023), Elâzığ.

ERSOY, A. (2002). Sanat Kavramlarına Giriş. İstanbul: Yorum sanat yayıncılık.

İMİK, Ü., HAŞHAŞ, S. (2016), “Türkiye’de Müzisyen Olmak”, Gece Kitaplığı Yayınları, Ankara.

KARABURUN DOĞAN, D., (2015), “Kültürel Kimlik Çerçevesinde Antakya Arap Ortodokslarının Dinsel Müzik Uygulamaları”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Malatya.

SAY, A. (2001). Müzik Öğretimi. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

SUNGUROĞLU, İ. , (1968), “Harput Yollarında”, C. 4, Özyayın Matbaası, İstanbul.

UÇAN, A. (2000). Geçmişten Günümüze Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

İnternet Kaynakları

Resim 1: <https://www.elazigfirat.com/yarim-asirlik-musiki-cemiyetinden-kanser-hastalarina-moral-konseri> (20.05.2023)

Resim 3: <http://www.mared.org.tr/Icerik/emk-elazig-musiki-konservatuarı-derneği-189> (20.05.2023)

Resim 4: <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/elazig/kulturatlasi/kursubasi> (20.05.2023)

<https://elazig.ktb.gov.tr/TR-96038/kursubasi-gelenegi.html> (20.05.2023)

Resim 5: <http://www.mared.org.tr/Icerik/emk-elazig-musiki-konservatuarı-derneği-189> (20.05.2023)